

Livsmedelsverkets lägesbild för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning 230524

Livsmedelsverket bevakar och analyserar direkta och indirekta konsekvenser för svensk livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten. Information samlas in från andra myndigheter, branschorganisationer, enskilda stora företag och dricksvattenproducenter, media samt övrig omvärldsbevakning. Tidigare bedömning anges inom parentes i tabellerna och gulmarkerad text är ny text sedan föregående lägesbild.

Livsmedelsverkets samlade bedömning 230524 är att tillgången på mat och dricksvatten i nuläget är god, men myndigheten konstaterar att många företag fortsatt anger att det finns en ekonomisk påverkan på deras verksamheter.

Summerad bedömning

ÖVERGRIPANDE PÅVERKAN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av mat	1 (2)	2 (3)	2 (3)
Försörjning av dricksvatten	2 (2)	2 (2)	2 (2)

Bedömd risk på kort sikt (1-30 dagar)

- Måttlig påverkan på dricksvattenförsörjningen. Livsmedelsverkets bedömning är att tillgången på dricksvatten i nuläget är god, men myndigheten konstaterar att många producenter **upplever marknaden som oförutsägbar**.

- **Ingen påverkan** på livsmedelsförsörjningen. Livsmedelsverkets bedömning är att tillgången på mat i nuläget är god, men myndigheten konstaterar att många producenter **upplever marknaden som oförutsägbar**.
- Producenter och deras leverantörer uppger att de har problem med kostnadstäckning på grund av höga energi- och råvarupriser vilket påverkar både mat- och dricksvattenproduktion och bidrar till ökade priser för konsumenter.
- Oro för ökande antal konkurser, nedläggningar och produktionsstopp på grund av bristande kostnadstäckning. Vissa företag varslar och säger upp personal.
- Långa leveranstider på **vissa** nödvändiga varor samt svårigheter för dricksvatten- och matproducenter att teckna avtal.
- **Höjda matpriser i konsumentledet har lett till förändrat köpbeteende och företagen anpassar utbudet efter förändrad efterfrågan.**

Bedömd risk på medellång sikt (1-12 månader)

Livsmedelsverket bedömer att det finns en risk för:

- Brist på kemikalier kan medföra problem för mat- och dricksvattenproduktion.
- Höga energi- och råvarupriser påverkar både mat- och dricksvattenproduktion vilket medför att producenter och deras leverantörer riskerar att fortsatt få problem med kostnadstäckning likväl som ökade priser för konsumenter.
- Fortsatt långa leveranstider på **vissa** nödvändiga varor samt svårigheter för dricksvatten- och matproducenter att teckna avtal.
- De långa leveranstiderna på vissa nödvändiga varor medför eftersatt underhåll och förnyelsearbete med risk för leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen.
- Ökande antal konkurser, nedläggningar och produktionsstopp på grund av bristande kostnadstäckning.
- Effektproblematik för elförsörjningen under höglasttimmar vintern 2023/2024 som kan påverka matproduktion.
- **Logistiska utmaningar i form av brist på transporter och höga kostnader** kan medföra leveransproblem av varor för dricksvattenförsörjning.
- Det förändrade köpbeteendet kan leda till att färre köper hälsosam mat.
- Brist på naturgas i Europa under vinter 2023/2024 som medför osäkerheter i produktionsförutsättningarna inom svensk matförsörjning, ökade kostnader samt ökade priser för konsumenter.

Bedömd risk på längre sikt (1-2 år)

Livsmedelsverket bedömer att det finns en risk för:

- Brist på vissa nödvändiga varor som medför ytterligare eftersatt underhåll och förnyelsearbete med risk för leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen.
- Minskad inhemsk produktion som medför påverkan på Sveriges mat- och dricksvattenförsörjning.
- Minskad primärproduktion vilket leder till lägre tillgång på svenska och europeiska råvaror inom matproduktionen.
- Högt kostnadsläge kan medföra hårda prioriteringar inom kommunernas VA-verksamhet, samt påverkan på hushållen genom höjd VA-taxa.
- Råvara till livsmedelsproduktion **istället** används för andra ändamål på grund av höga priser och rörlig marknad.
- Förändrade matvanor kan leda till försämrad folkhälsa.
- **Osäkra produktionsförutsättningarna inom svensk matförsörjning, ökade kostnader samt ökade priser för konsumenter på grund av osäker tillgång på naturgas under vintertid i Sverige.**

Bedömd löpande risk oavsett tidsskala

- **Cyberattacker som direkt eller indirekt orsakar störningar inom produktion, distribution och handel av insatsvaror, mat och dricksvatten.**
- **Handelsprotektionism och andra åtgärder som ger flödesstörningar och ökade priser.**

Livsmedelsverkets egna åtgärder

- Fortsätter bevaka tillgången på relevanta kemikalier och andra insatsvaror samt **förbereder hantering av en eventuell brist.**
- Deltar vid och stödjer myndighetsöverskridande samverkanskonferenser avseende aktuella frågor.

Bedömning av påverkansgrad

NIVÅ	FÖRKLARING
Kritisk påverkan (5)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none">– Verksamheten kan inte genomföras enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls inte.– Tillgängliga resurser är uttömda och nya kan inte tillfördelas eller omfördelas.– Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är övermäktig.
Allvarlig påverkan (4)	Ett eller två av kriterierna för "kritisk påverkan" är uppfyllda.
Betydande påverkan (3)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none">– Verksamheten genomförs delvis enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls endast till del.– Tillgängliga resurser är ansträngda.– Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter börjar bli övermäktig.
Måttlig påverkan (2)	Ett eller två av kriterierna för "Betydande påverkan" är uppfyllda.
Ingen påverkan (1)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none">– Verksamheten genomförs enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls.– Tillgängliga resurser är tillräckliga.– Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är normal
Uppgift saknas (0)	Bedömning har/kan inte lämnas.

PÅVERKAN DRICKSVATTEN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av dricksvatten, övergripande	2 (2)	2 (2)	2 (2)
Transporter	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Telekom/IT	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Råvaror/insatsvaror	2 (2)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	2 (3)	2 (3)	0 (3)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberattacker	1 (1)	2 (2)	0 (0)

PÅVERKAN MAT	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av mat, övergripande	1 (2)	2 (3)	2 (3)
Transporter	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	2 (2)	0 (3)
Telekom/IT	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Råvaror/insatsvaror*	2 (2)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	2 (3)	2 (3)	0 (3)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberattacker	1 (1)	2 (2)	0 (0)

*From januari 2023 ingår dricksvatten i denna kategori